

باغ ایرانی

نویسندگان :

مهندس بی بی تکتّم کشوری، دکتر رضا میرزایی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

سرشناسه	کشوری، بی‌بی‌تکتم،
عنوان و نام پدیدآور	باغ ایرانی/ نویسندگان بی‌بی‌تکتم کشوری، رضا میرزایی.
مشخصات نشر	تهران: آرمان دانش، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	۶۴ص.: مصور (رنگی).
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۶۷۷۶-۱۵-۸
وضعیت فهرست نویسی	۱۵۰۰۰ ریال
موضوع	باغ‌های ایرانی -- تاریخ
موضوع	Gardens, Persian -- Lists
شناسه افزوده	میرزایی، رضا، ۱۳۵۶-
رده بندی کنگره	۱۳ DSK
رده بندی دیویی	۰۰۴۱/۹۵۵:
شماره کتابشناسی ملی	۷۱۶۱۴۳:

انتشارات آرمان دانش

نام کتاب: باغ ایرانی
نویسندگان: بی بی تکتم کشوری، دکتر رضا میرزایی

تیراژ: ۱۰۰ نسخه

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

نوبت چاپ: اول بهار ۱۳۹۸

چاپ: البرز

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۷۷۶-۱۵-۸

تلفن مرکز پخش: ۰۲۱۶۶۹۸۸۷۳۰

فهرست مطالب

۸	 مقدمه
۱۱	 فصل اول: شناسایی باغ ایرانی
۱۲	 ۱-۱- ویژگیهای معماری ایرانی
۱۳	 ۲-۱- تعریف باغ
۱۵	 ۳-۱- شاخه های اصلی تفاوت بین باغ های ایرانی و دیگر باغ ها
۱۵	 ۴-۱- صرفه جویی مدرن باغ های اسلامی
۱۶	 ۵-۱- عناصر طراحی باغ های اسلامی
۱۷	 ۶-۱- تاریخچه باغ در ایران
۱۹	 ۷-۱- هدف از ایجاد باغ در زردان
۲۰	 ۸-۱- فواید گیاهان باغ برای معماران
۲۳	 فصل دوم: چهار عنصر اصلی در باغ ایرانی
۲۴	 ۱-۲- عناصر باغ ایرانی
۲۴	 ۲-۲- زمین
۲۴	 ۳-۲- آب
۲۵	 ۱-۳-۲- عناصر طراحی باغ و توصیفاتی طبق احادیث و قرآن
۲۶	 ۲-۳-۲- رویکرد زیبایی شناختی و کاربردی آب در باغ ایرانی
۲۹	 فصل سوم: گیاه در باغ ایرانی
۳۱	 ۱-۳- گیاه
۳۱	 ۱-۳-۱- درختان
۳۱	 ۱-۳-۲- گل ها
۳۳	 ۲-۳- انواع گونه های گیاهان و کاربرد آنها در باغ
۳۵	 فصل چهارم: عنصر چهارم باغ ایرانی
۳۶	 ۱-۴- فضا
۳۷	 فصل پنجم: باغ ایرانی و تأثیر آن در شعر فارسی

۱-۵- شعر ۲۸

فصل ششم: آشنایی با چند نمونه از مشهورترین باغ های ایران ۳۹

۱-۶- باغ ارم شیراز ۴۰

۲-۶- باغ اکبریه ۴۱

۳-۶- باغ دلگشا ۴۴

۴-۶- باغ فین کاشان ۴۵

۵-۶- باغ چهلستون ۴۶

۷-۶- باغ خدیجه نیشابور ۵۰

۸-۶- باغ نارنجستان قوام ۵۲

۹-۶- باغ گلشن بس ۵۴

۱۰-۶- باغ هشت بهشت ۵۵

۱۱-۶- باغ دولت آباد ۵۶

منابع و مراجع ۵۸

محققان در علوم مختلف عقیده دارند شرایط اقلیمی و جغرافیایی بر نحوه ی زندگی مردم تاثیرگذار است . قرارگیری ایران در ناحیه ی گرم و خشک سبب به وجود آمدن عناصری همچون گودال باغچه ، حوض های آب و ... در معماری شده است . علاقه ی ایرانیان به طبیعت موجب به وجود آمدن باغ گردید تا آنجا که نقش های قالی را با برگرفتن از باغ و طبیعت بستند و بدین وسیله طبیعت به داخل محیط زندگی و محل سکونت ایرانیان آورده شد . در آیین ایرانیان چه قبل از اسلام و چه در دوره ی اسلامی به کشاورزی اهمیت زیادی داده شده است چنانچه در دین اسلام کاشتن درخت پسنیده و قطع آن نکوهیده می شود. همانطور که ما در این کتاب از اصول معماری ایرانی درونگرایی است که در باغ ها نیز از این اصل تبعیت شده است . همچنین ، این یگانه که در معماری ایران وجود دارد پرهیز از بیهودگی است که این اصل نیز در باغسازی ایرانی مورد توجه قرار گرفته شده است . در باغ ها علاوه بر گیاهان گل ها عموماً در محور اصلی باغ یک عدد کوشک وجود داشته است که معمولاً یا چهارگوش یا هشت گوش میباشد. مساله ی مورد توجه در باغ انتقال آب به داخل آن بوده است که کاربر با قنات این مساله را حل نموده است . در واقع طراحی باغ تاثیر مستقیم از آبیاری در باغ میگیرد. در باغ های ایرانی در هر قسمت درختانی با عملکرد متفاوت کاشته می شده است . برخی از درختان مانند سرو و کاج برای ایجاد سایه کاشته شده است . برخی برای استفاده از میوه ی آنها کاشته می شده است مانند درخت توت و دیگر درختان میوه دار همچون آلو، سیب ، گلابی و ...

درختان یاد شده هر کدام در فضای باغ جای مخصوص خود را داشتند به عنوان مثال درخت انجیر در گوشه های باغ کاشته می شد (پیرنیا، ۱۳۷۳). گل ها نیز اهمیت خاصی در باغ ها داشتند چنانچه گل هایی مانند گل سرخ یا محمدی به دلیل گلاب دهی، بیشتر کاشته می شدند (آریان پور، ۱۳۶۵). در اهمیت و زیبایی باغ ایرانی میتوان به توصیف همسر آندره گدار در مورد باغ گلشن چنین اشاره کرد. "در این باغ حوضی بزرگ با فواره های متعدد وجود دارد که آب یعنی این ماده ی گرانبها را مانند تحفه ای به آسمان می رستند. باید به وضع شرق به خصوص آسیای مرکزی کاملاً آشنا بود تا اهمیت باغ و آب را در چنین مناطقی درک کرد" (دانشدوست، ۱۳۹۷)

کتاب حاضر ابتدا به تعریف باغ، تاریخچه ی باغ و هدف از ایجاد باغ در نزد ایرانیان می پردازد سپس عناصر باغ ایرانی به طور مفصل شرح داده می شود و در نهایت آشنایی با چند نمونه از باغ های معروف ایرانی را شامل می گردد. مطالب گرد آوری شده در این کتاب شامل اطلاعات حاصل از مطالعه ی کتابها و مجلات معماری و تاریخی می باشد.